

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávací analýza

5/2026

Oblasť: životné prostredie, ochrana prírody, pôdohospodárstvo

Vlastný zdroj Európskej únie založený na nerecyklovaných plastových obaloch

Katarína Kubišová

Bratislava
marec 2026

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Všetky materiály Parlamentného inštitútu nájdete na:

<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky

pi@nrsr.sk

www.nrsr.sk

parlamentny_institut

Vlastný zdroj Európskej únie založený na nerecyklovaných plastových obaloch

Anotácia

Od 1. 1. 2021 platí v Európskej únii (EÚ) povinnosť členských štátov odvádzať poplatok (vlastný zdroj) do rozpočtu EÚ za nerecyklované plastové obalové odpady. Členské štáty môžu sami rozhodnúť, z akých zdrojov budú uhrádzať tento poplatok. Predkladaná štúdia prináša príklady niektorých štátov, ktoré sa snažili preniesť aspoň časť zodpovednosti za tento príspevok na výrobcov, resp. dovozcov nerecyklovateľných plastových obalov.

Kľúčové slová

vlastný zdroj EÚ, plasty a obaly z plastov, jednorazové plastové obaly, recyklovateľné plasty, daň z plastových obalov, rozšírená zodpovednosť výrobcov, recyklácia

European Union's own resource based on non-recycled plastic packaging

Annotation

Since 1 January 2021, the European Union (EU) has had an obligation for Member States to pay a levy (own resource) to the EU budget for non-recycled plastic packaging waste. Member States can decide for themselves from which sources they will pay this levy. The present study provides examples of some countries that have tried to transfer at least part of the responsibility for this contribution to producers or importers of non-recyclable plastic packaging.

Keywords

EU own resource, plastics and plastic packaging, single-use plastic packaging, recyclable plastics, plastic packaging tax, extended producer responsibility, recycling

Vypracoval/a: RNDr. Katarína Kubišová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka odboru Parlamentný inštitút

Materiál slúži pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Právna úprava a výpočet poplatku za nerecyklované plastové obaly	7
3. Výška príspevku za jednotlivé členské štáty	11
4. Platenie príspevku za Slovenskú republiku	13
5. Situácia vo vybraných štátoch EÚ	14
5.1 Holandsko	14
5.2 Nemecko	15
5.3 Portugalsko	17
5.4 Španielsko	19
5.5 Taliansko.....	20
5.6 Ďalšie štáty	21
6. Príklad zavedenia dane z plastových obalov mimo EÚ - Spojené kráľovstvo.....	21
7. Záver.....	22
8. Použité zdroje.....	24

1. Úvod

Plasty sú materiály pozostávajúce z makromolekúl a sú obzvlášť všestranné. V priemysle sú veľmi obľúbené, pretože technické vlastnosti plastov sú ideálne na výrobu mnohých užitočných produktov. Tieto rôzne produkty sa používajú na výrobu nespočetného množstva výrobkov vrátane obalových materiálov, vlákien pre textilný priemysel, potrubí, podlahových krytín, krytov, komponentov pre automobily a nespočetného množstva ďalších predmetov.

Dnes sú plasty všadeprítomné a prakticky nenahraditeľné. Plast je lacný, pevný, ľahký, hygienický a odolný voči korózii. V modernej spoločnosti plastové obaly plnia niekoľko dôležitých funkcií, ako je bezpečnosť potravín a chemická odolnosť.

Podľa údajov Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) sa každý rok vo svete vyrobí 400 miliónov ton plastov. Odhaduje sa, že 12 % týchto plastov sa spaľuje a iba 9 % sa recykluje. Zvyšok je zneškodnený na skládkach alebo uvoľnený do životného prostredia vrátane oceánov¹.

Znečistenie plastmi je však monumentálnym globálnym problémom, ktorý predstavuje obrovské problémy pre ekológiu a ľudské zdravie. Najväčším problémom sú jednorazové plasty, ktoré často končia na skládkach alebo v mori. Zameranie sa na jednorazové plasty prostredníctvom daní je jedným z krokov, ktoré vlády podnikajú s cieľom nasmerovať národy k obehovému hospodárstvu a riešiť problémy s plastovým odpadom a znečistením.

EÚ zaviedla určité pravidlá a ciele, ktoré sa vzťahujú na konkrétne oblasti vrátane jednorazových plastov, plastových obalov a mikroplastov, s cieľom riešiť znečistenie plastmi. Výrobcov a používateľov plastových obalov od roku 2021 ovplyvňujú dve legislatívne a politické opatrenia EÚ: daň z plastov v EÚ a implementácia legislatívy EÚ o plastoch a plastových obaloch.

Čo sa týka dane z nerecyklovaných plastových obalov, ide o jednu z niekoľkých daňových reforiem navrhnutých ako súčasť Európskej zelenej dohody, ktorej cieľom je dosiahnuť klimatickú neutrálnosť EÚ do roku 2050².

¹ Slovenskí europoslanci vyzvali EÚ: Musí prispieť k zníženiu znečistenia plastmi vo svete.

Dostupné na internete: <https://openiazoch.zoznam.sk/financie/slovenski-europoslanci-vyzvali-eu-musi-prispieť-k-znizeniu-znecistenia-plastmi-vo-svete/>

² Dane z plastových obalov po celom svete. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.goplasticpallets.com/news/plastic-packaging-taxes-around-the-globe?>

Okrem toho v roku 2018 Európska komisia navrhla **smernicu o jednorazových plastoch**³ (SUP), ktorej cieľom je okrem iného zakázať 10 jednorazových plastových výrobkov, ktoré sa najčastejšie nachádzajú na európskych plážach a v európskych moriach od júla 2021.

V decembri 2024 bolo schválené nové **nariadenie EÚ o obaloch a odpade z obalov**⁴ (smernica EÚ o obaloch a odpadoch z obalov bola prvýkrát prijatá v roku 1994 a bola niekoľkokrát revidovaná), ktoré zahŕňa ciele zníženia množstva obalov (5 % do roku 2030, 10 % do roku 2035 a 15 % do roku 2040) a vyžaduje od krajín EÚ, aby znížili najmä množstvo odpadu z plastových obalov. Opatrenia zahŕňajú aj minimálne ciele pre obsah recyklovaného materiálu v plastových obaloch a minimálne ciele pre recykláciu podľa hmotnosti obalového odpadu. Nariadenie ďalej stanovuje, že poplatky v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcov by sa mali modulovať podľa tzv. environmentálnej výkonnosti obalov - napr. recyklovateľnosť, recyklovateľný obsah atď., tzv. **ekomodulácia** poplatkov.

2. Právna úprava a výpočet poplatku za nerecyklované plastové obaly

Od **1. 1. 2021** platí v **Európskej únii (EÚ)** povinnosť členských štátov **odvádzať poplatok (vlastný zdroj) do rozpočtu EÚ za nerecyklované plastové obalové odpady**. Táto povinnosť vznikla na základe **nového rámca vlastných zdrojov rozpočtu EÚ**, t. j. právneho systému, ktorý určuje, aké príjmy tvoria financovanie rozpočtu Únie a ako sa majú vypočítavať a odvádzať.

Tento vlastný zdroj je úzko spojený s prioritami politiky EÚ, pričom nabáda členské štáty k zníženiu množstva odpadu z obalov a stimuluje prechod Európy na obehové hospodárstvo implementáciou Európskej stratégie pre plasty⁵. Zároveň ponecháva členským štátom možnosť definovať najvhodnejšie politiky na zníženie znečistenia odpadom z plastových obalov v súlade so zásadou subsidiarity⁶.

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/904 z 5. júna 2019 o znížení vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj/eng>

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/40 z 19. decembra 2024 o obaloch a odpadoch z obalov, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2019/1020 a smernica (EÚ) 2019/904 a ktorým sa zrušuje smernica 94/62/ES. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/eng>

⁵ OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve. Dostupné na internete (v angličtine): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1516265440535&uri=COM:2018:28:FIN>

⁶ Vlastný zdroj pre plasty. Dostupné na internete (v angličtine): https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/revenue/own-resources/plastics-own-resource_en

Právnym základom pre túto povinnosť je **rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 z 14. decembra 2020 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia 2014/335/EÚ, Euratom**⁷. Článok 2 ods.1 definuje vlastné zdroje zahrnuté do rozpočtu Únie a pod písmenom c) sú zahrnuté „*uplatnenia jednotnej sadzby výberu na hmotnosť nerecyklovaného odpadu z plastových obalov vzniknutého v každom členskom štáte. Jednotná sadzba výberu je 0,80 EUR za kilogram.*“

Ďalšiu právnú úpravu poskytuje **nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2021/770 z 30. apríla 2021 o výpočte vlastného zdroja založeného na odpade z plastových obalov, ktorý nie je recyklovaný, o metódach a postupe sprístupňovania tohto vlastného zdroja, o opatreniach na zabezpečenie požiadaviek na pokladničnú hotovosť a o určitých aspektoch vlastného zdroja založeného na hrubom národnom dôchodku**⁸. Nariadenie konkrétne ustanovuje spôsob výpočtu, oznámenia a správy tohto vlastného zdroja z nerecyklovaných plastových obalov a definuje, ako sa má množstvo nerecyklovaného plastu prepočítavať na sumu zo zdroja (pri sadzbe 0,80 EUR na 1 kg) a aké údaje majú členské štáty poskytovať Európskej komisii.

Od roku 2021 (po nadobudnutí účinnosti rozhodnutia o vlastných zdrojoch) členské štáty platia svoje príspevky na základe prognóz. Tieto príspevky sa upravujú o dva roky neskôr, keď sú k dispozícii konečné údaje.

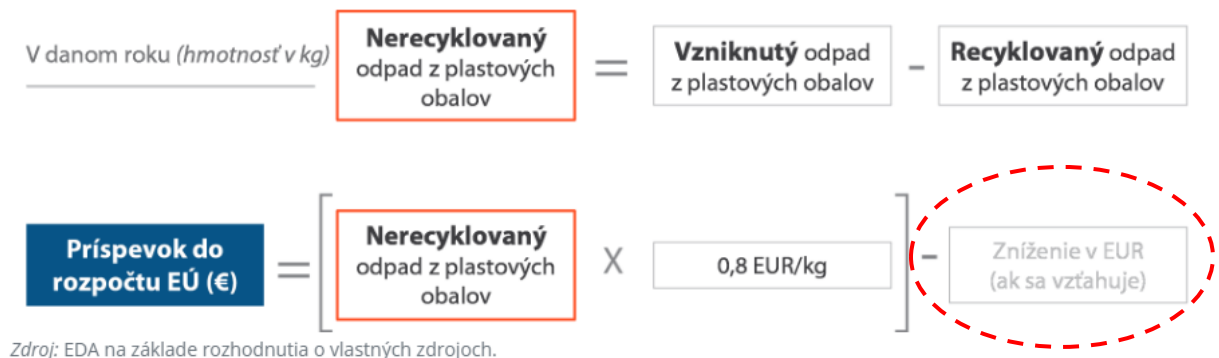
Dáta na výpočet tohto príspevku pochádzajú predovšetkým z výkazov o odpadoch a recyklácii, ktoré členské štáty pravidelne poskytujú Európskej komisii v rámci environmentálnych a odpadových údajov (najmä podľa smerníc o odpadoch a smernice o obaloch a odpadoch). Každý štát odovzdáva dáta o množstve plastových obalov, ktoré vyrobil a o množstve recyklovanom a na základe nich (ich rozdielu) sa počíta množstvo nerecyklovaného odpadu. Toto množstvo v kg sa potom násobí sumou 0,8 EUR a vypočíta sa hrubý príspevok, ktorý sa prevedie do eur podľa fixnej sadzby a účtuje sa ako vlastný zdroj EÚ. Okrem toho rozhodnutie Rady 2020/2053 definuje možnosť uplatnenia ročného paušálneho zníženia pre niektoré členské štáty (čl. 2 (1)c)). Štáty, ktoré si môžu uplatňovať toto zníženie sú definované v odseku (2) toho istého článku:

„Tieto členské štáty majú nárok na ročné paušálne zníženia vyjadrené v bežných cenách, ktoré sa uplatnia na ich príslušné príspevky podľa odseku 1 písm. c), a to vo výške 22 miliónov EUR pre Bulharsko, 32,1876 milióna EUR pre Česko, 4 milióny EUR pre Estónsko, 33 miliónov EUR pre Grécko, 142 miliónov EUR pre Španielsko, 13 miliónov EUR pre Chorvátsko, 184,0480

⁷ Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 z 14. decembra 2020 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia 2014/335/EÚ, Euratom. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32020D2053>

⁸ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2021/770 z 30. apríla 2021 o výpočte vlastného zdroja založeného na odpade z plastových obalov, ktorý nie je recyklovaný, o metódach a postupe sprístupňovania tohto vlastného zdroja, o opatreniach na zabezpečenie požiadaviek na pokladničnú hotovosť a o určitých aspektoch vlastného zdroja založeného na hrubom národnom dôchodku. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32021R0770>

milióna EUR pre Taliansko, 3 milióny EUR pre Cyprus, 6 miliónov EUR pre Lotyšsko, 9 miliónov EUR pre Litvu, 30 miliónov EUR pre Maďarsko, 1,4159 milióna EUR pre Maltu, 117 miliónov EUR pre Poľsko, 31,3220 milióna EUR pre Portugalsko, 60 miliónov EUR pre Rumunsko, 6,2797 milióna EUR pre Slovinsko a 17 miliónov EUR pre Slovensko.“

Štát zasiela Komisii prognózu o hmotnosti nerecyklovaných plastov pre prebiehajúci a nasledujúci rok do 15. apríla každého roka; následne do 31. júla poskytne skutočné dáta za rok n-2 (t.j. za rok pred dvomi rokmi) vrátane výpočtu samotnej sumy príspevku. Presná metodika vykazovania dát je obsiahnutá vo **vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2023/595 zo 16. marca 2023, ktorým sa stanovuje vzor výkazu týkajúceho sa vlastného zdroja založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov podľa nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/770⁹.**

Európsky dvor audítorov (European Court of Auditors, ECA) vo svojej správe z roku 2024¹⁰ identifikoval viaceré slabiny a nezhody v tom, ako členské štáty vykazujú a počítajú tieto údaje, čo ovplyvňuje spoľahlivosť celkového výpočtu príspevkov EÚ.

Hlavné problémy podľa audítorov:

✓ **1. Nedostatočná porovnateľnosť / neúplnosť údajov**

- Dáta o množstve plastových odpadov nevznikli jednotným spôsobom naprieč členskými štátmi.
- Definície pojmov „plast“ či „obal“ boli u jednotlivých štátov rôzne alebo neúplné.

⁹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2023/595 zo 16. marca 2023, ktorým sa stanovuje vzor výkazu týkajúceho sa vlastného zdroja založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov podľa nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/770. Dostupné na internete: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2023/595/oj?locale=sk#ntr1-L_2023079SK.01015601-E0001

¹⁰ Príjmy EÚ založené na nerecyklovanom odpade z plastových obalov. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-16/SR-2024-16_EN.pdf

✓ 2. **Rôzne metodiky zberu odpadu a recyklácie**

- Len malé množstvo členských štátov používalo požadovaný prístup, ktorý meria recykláciu „pri vstupe do recyklačného procesu“, ako to zákon vyžaduje.
- Ostatné štáty často používali údaje „na výstupe zo separačných alebo triediacich liniek“ a potom aplikovali priemerné stratové koeficienty, čo je neporovnateľný prístup.

✓ 3. **Prognózy a skutočné dáta sa líšia**

- Kvôli tomu, že skutočné údaje sú známe až s dvojročným oneskorením, príspevky sa spočiatku počítajú na základe prognóz.
- ECA zistil, že v prvom roku (2021) členské štáty podcenili množstvo nerecyklovaného odpadu o približne 1,4 miliardy kg, čo znamenalo, že EÚ vybrala o cca 1,1 miliardy EUR menej, ako mala.

✓ 4. **Nízka úroveň kontrol a overovania**

- Audítori upozorňujú, že chýbajú účinné kontroly toho, či odpady deklarované ako recyklované boli skutočne recyklované. Navyše, pri odpade vyvážanom mimo EÚ členské štáty nedokážu zaručiť, že podmienky recyklácie sú ekvivalentné požiadavkám EÚ. Riziko nesprávneho vyhlásenia recyklovania je tak vyššie, čo môže umelo znižovať vypočítané príspevky.

Kvôli týmto nedostatkom príspevky členských štátov môžu byť nižšie než by mali byť, čo znamená nižšie príjmy pre rozpočet EÚ a zároveň slabší stimulačný efekt smerom k vyššej recyklácii. ECA preto požaduje zlepšenie harmonizácie a kontroly dát.

3. Výška príspevku za jednotlivé členské štáty

Príspevky členských štátov do vlastného zdroja EÚ založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov, za roky 2021-2024 (v mil. EUR), tabuľkové zobrazenie

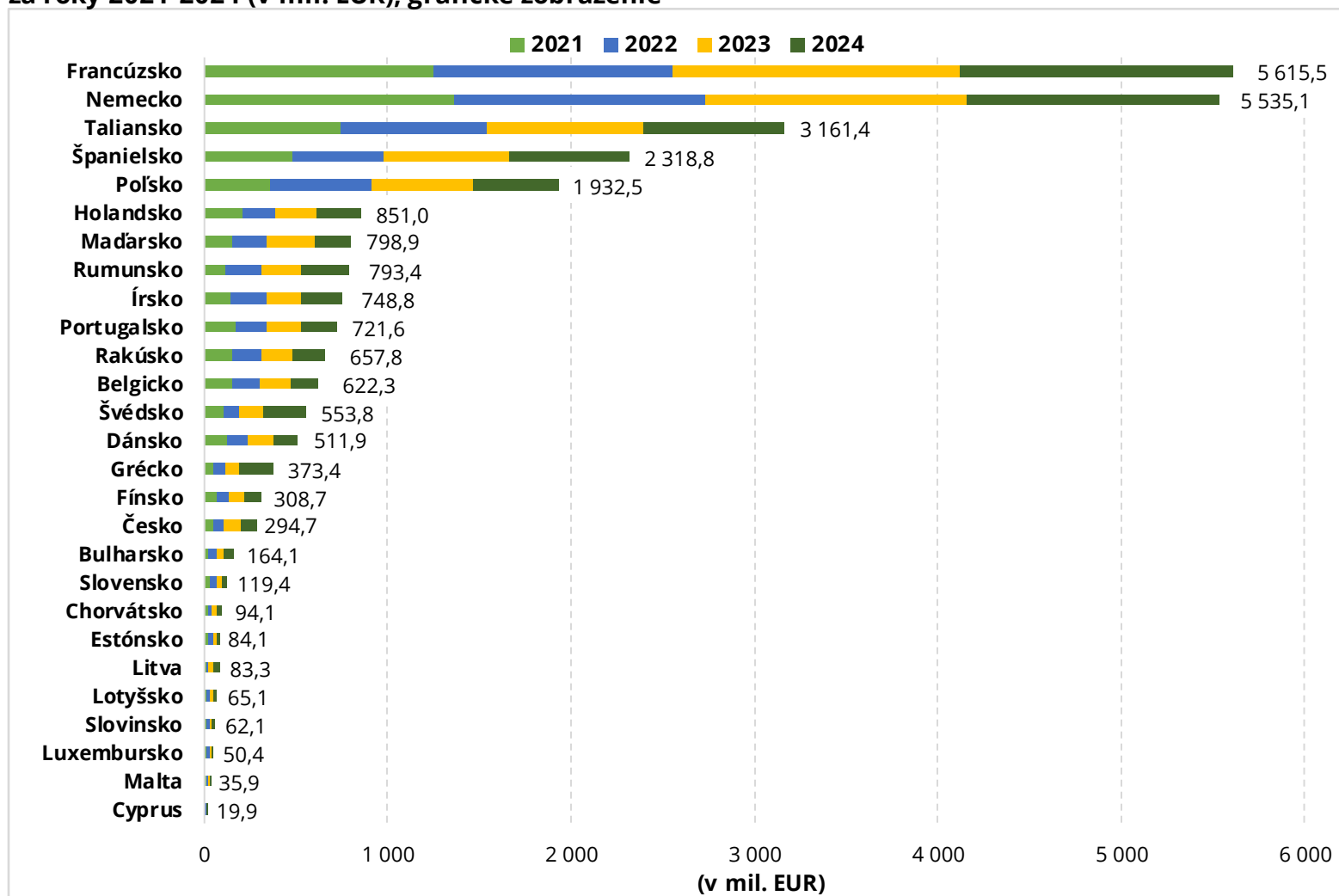
Rok	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU
2021	156,1	151,0	22,2	3,4	52,6	1 357,3	124,6	22,5	48,0	478,8	69,4	1 247,2	17,9	150,4
2022	154,4	147,5	44,0	4,3	52,0	1 377,0	110,2	24,0	69,8	498,2	60,2	1 305,6	20,0	191,2
2023	171,1	169,4	39,1	5,4	89,6	1 423,3	141,4	20,8	70,6	686,4	88,9	1 564,2	24,4	259,9
2024	176,3	154,3	58,9	6,8	100,5	1 377,6	135,7	16,9	184,9	655,5	90,2	1 498,5	31,8	197,4
2021-2024	657,8	622,3	164,1	19,9	294,7	5 535,1	511,9	84,1	373,4	2 318,8	308,7	5 615,5	94,1	798,9

Rok	IE	IT	LT	LV	LU	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK
2021	145,8	744,4	10,7	14,8	14,0	7,2	205,1	361,2	167,3	114,8	99,9	10,3	33,6
2022	196,7	793,2	12,9	14,9	13,3	8,9	177,3	555,0	168,1	196,3	92,9	15,2	34,2
2023	188,9	855,3	23,7	17,4	12,4	10,2	233,2	546,3	194,5	217,6	125,0	17,6	28,4
2024	217,4	768,4	35,9	18,0	10,8	9,7	235,3	470,0	191,7	264,6	236,0	19,0	23,2
2021-2024	748,8	3 161,4	83,3	65,1	50,4	35,9	851,0	1 932,5	721,6	793,4	553,8	62,1	119,4

Rok	Spolu EÚ-27
2021	5 830,5
2022	6 337,3
2023	7 225,1
2024	7 185,2
2021-2024	26 578,1

Zdroj: [Európska komisia](#), vlastná úprava

Príspevky členských štátov do vlastného zdroja EÚ založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov, za roky 2021-2024 (v mil. EUR), grafické zobrazenie

Zdroj: [Európska komisia](#),
vlastná úprava

4. Platenie príspevku za Slovenskú republiku

Mechanizmus platenia tejto dane schválila vláda v máji 2022¹¹. Ako vyplýva z prijatých pravidiel, odvody zo zdroja založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov sú rozpočtované v kapitole všeobecnej pokladničnej správy rozpočtu verejných financií ako bežné výdavky.

Ministerstvo financií SR posiela každoročne do 31. júla Európskej komisii výkaz s údajmi o celkovej hmotnosti odpadu z plastových obalov vyprodukovaného v SR a o hmotnosti tohto odpadu z plastových obalov, ktorý bol recyklovaný (hmotnosť sa uvedie v kilogramoch) ako aj ročný výkaz za druhý rok predchádzajúci bežnému roku (n-2), ktorý obsahuje výpočty súm vlastného zdroja založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov. Potrebné údaje získava Ministerstvo financií SR od Ministerstva životného prostredia SR.

Príspevok Slovenska do rozpočtu EÚ za nerecyklované plastové obalové odpady sa v rokoch 2021 – 2024 pohyboval od 33,6 do 23,2 mil. EUR, pričom najprv stúpol, potom klesal. Tieto prostriedky boli hradené **zo štátneho rozpočtu**, teda nebol zatiaľ priamo zavedený nový „plastový“ odvod či daň pre výrobcov či spotrebiteľov.

Stratégia odpadového hospodárstva SR do roku 2035, schválená vládou v januári 2026 uvádza, že *SR plní všetky aktuálne ciele recyklácie jednotlivých druhov obalov. V porovnaní s priemerom EÚ dosahuje krajina vyššiu mieru recyklácie všetkých typov obalov. Pokiaľ ide o budúce ciele, Slovensko už dnes spĺňa požiadavky stanovené na rok 2025. Ciele pre rok 2030 sú taktiež splnené, s výnimkou odpadov z obalov z papiera a lepenky. Približne polovica odpadov z obalov zo Slovenska sa recykluje v zahraničí. Najväčší podiel tvorili obaly z papiera a lepenky, pričom približne dve tretiny týchto obalov sa recyklovali mimo Slovenska, predovšetkým v iných krajinách EÚ¹².*

Stratégia odpadového hospodárstva tiež zdôrazňuje potrebu „zamerať sa na minimalizáciu environmentálnych vplyvov obalov a odpadov z obalov z hľadiska ich životného cyklu. Predchádzanie vzniku odpadu je najefektívnejším spôsobom zlepšovania efektívneho využívania zdrojov a znižovania vplyvu odpadu na životné prostredie. Preto je dôležité, aby sa prijali primerané opatrenia na zníženie množstva odpadu z obalov a podporu zvýšenia podielu opakovane použiteľných obalov uvádzaných na trh, ako aj podporu opakovaného použitia obalov. Ak nie je možné zabrániť tvorbe odpadu alebo zabezpečiť opakované použitie obalu a

¹¹ Systém riadenia vlastného zdroja Európskej únie založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov v Slovenskej republike (číslo materiálu UV-18709/2022). Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27242/1>

¹² Stratégia odpadového hospodárstva Slovenskej republiky do roku 2035. Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/31504/1>

obal na jedno použitie je nevyhnutný na to, aby sa zaručila potravinová hygiena a zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov, je potrebné zabezpečiť recykláciu týchto obalov“¹³.

Od roku 2022 je na Slovensku zavedené zálohovanie jednorazových obalov na nápoje z plastu a kovov podľa **zákona č. 302/2019 Z. z. o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje a o zmene a doplnení niektorých zákonov**¹⁴. Zálohovanie na Slovensku funguje formou centrálného systému, rozšíreného najmä v škandinávskych krajinách, ktorý tvoria zväzy a asociácie výrobcov. Celý systém je financovaný výrobcami cez administratívny poplatok na jednu fľašu/plechovku. V druhom roku fungovania systému dosiahla miera návratnosti zálohovaných obalov 92 %, čím prekonal cieľ 90 %, stanovený na rok 2025 v zákone o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje.

5. Situácia vo vybraných štátoch EÚ

Členské štáty EÚ nemusia svoje povinnosti voči plateniu príspevku za nerecyklované plastové obaly automaticky prenášať na výrobcov plastov resp. obalov, ale niektoré krajiny takúto vnútroštátnu daň alebo poplatok už zaviedli či pripravujú, často s cieľom motivovať výrobcov a používateľov k redukcii nerecyklovateľných plastových obalov a recyklácii plastových obalov. Iné štáty používajú zasa ďalšie opatrenia k motivácii výrobcov, resp. obchodníkov prechádzať na recyklovateľné plastové obaly.

5.1 Holandsko

Holandský model je zaujímavý tým, že štát nezávádza nový typ dane, ale motivuje obchodníkov v gastro sektore, aby postupne prestávali používať jednorazové obaly a prechádzali na sklo alebo nerez.

Tieto pravidlá sú uvedené vo vládnom nariadení, ktoré implementuje európsku smernicu o jednorazových plastoch (SUP) - **nariadenie o jednorazových plastových výrobkoch** (Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik)¹⁵. Toto nariadenie je vydané na základe **zákona o environmentálnom manažmente** (Wet milieubeheer)¹⁶, konkrétne podľa kapitoly 9.

Článok 2.1 zakazuje poskytovanie jednorazových plastových pohárov na pitie alebo jednorazových plastových obalov na potraviny prevádzkovateľom stravovacieho

¹³ Tamtiež

¹⁴ Zákon č. 302/2019 Z. z. o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/302/20230101>

¹⁵ Nariadenie o jednorazových plastových výrobkoch. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0046477/2024-01-01>

¹⁶ Zákon o environmentálnom manažmente. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003245/2026-01-01>

zariadenia koncovému užívateľovi na konzumáciu v tomto stravovacom zariadení. Zákaz sa neuplatňuje, ak prevádzkovateľ preukázateľne vyzbiera nasledujúce percentá jednorazových plastových pohárov na pitie alebo jednorazových plastových obalov na potraviny ponúkaných na vysokokvalitnú recykláciu:

- v roku 2024: 75 hmotnostných percent;
- v roku 2025: 80 hmotnostných percent;
- v roku 2026: 85 hmotnostných percent;
- v roku 2027 a neskôr: 90 hmotnostných percent.

Pre konzumáciu nápoja, alebo jedla mimo stravovacieho zariadenia je poskytovanie jednorazových plastových pohárov na pitie alebo jednorazových plastových obalov na potraviny koncovému užívateľovi za **prirážku** oproti cene samotného jedla alebo nápoja.

Prevádzkovatelia musia koncovým používateľom ponúknuť opakovane použiteľnú alternatívu k jednorazovým plastovým pohárom alebo jednorazovým plastovým nádobám na potraviny na konzumáciu nápojov alebo jedla mimo miesta poskytovania stravovacích služieb, ak sa na tomto mieste vykonáva ďalšia príprava nápoja alebo jedla. Prevádzkovatelia môžu od tejto požiadavky upustiť, ak si používatelia donesú vlastné obaly na nápoje a/alebo jedlo (článok 2.2).

Odporúčané ceny podľa smernice Inšpektorátu životného prostredia a dopravy ILT¹⁷:

- 0,25 EUR za pohár.
- 0,50 EUR za kompletne jedlo v nádobe.
- 0,05 EUR za malé balenia (napr. porcie omáčok).

Nevýhodou (o ktorej sa v Holandsku v roku 2025 veľa diskutovalo) je, že pre niektorých obchodníkov sa tento poplatok stal „skrytým ziskom“, čo vyvolalo tlak na prísnejšie kontroly, či peniaze skutočne investujú do opatrení v prospech udržateľnosti.

5.2 Nemecko

Od roku 2025 sú výrobcovia a dovozcovia jednorazových plastových obalov podľa **zákona o plastovom fonde (EWKFondsG)**¹⁸ povinní platiť ročný poplatok do centrálného fondu. Ten spravuje Spolkový úrad pre životné prostredie UBA.

¹⁷ Inšpektorát životného prostredia a dopravy. Ministerstvo infraštruktúry a vodného hospodárstva. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://www.ilent.nl/>

¹⁸ Gesetz über den Einwegkunststoffonds (Einwegkunststoffondsgesetz - EWKFondsG). Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-im-internet.de/ewkfondsg/EWKFondsG.pdf>

Zákon sa vzťahuje na tzv. výrobky z jednorazových plastov, pričom nejde len o obaly podľa zákona o obaloch (VerpackG), ale o širšiu škálu jednorazových plastových produktov (napr. plastové tašky, poháre, obaly, filtre v tabakových výrobkoch atď.)

Táto daň je ročne účtovaná pre každý výrobok podľa hmotnosti a vypočítaná ako množstvo produktov × sadzba dane. Sadzby sa určujú výlučne nariadením vlády na základe § 14 EWKFondsG.

Účelom fondu je financovať čistenie verejných priestranstiev a nakladanie s odpadom. Prostriedky z fondu sa na základe bodového systému vyplácajú oprávneným subjektom (napr. mestám či komunálnym odpadovým firmám) napr. na zber a čistenie plastového odpadu vo verejných priestoroch, zvyšovanie povedomia a informácie verejnosti, zhromažďovanie údajov o odpade.

Zákon bol prijatý v rámci implementácie článku 8 EÚ smernice 2019/904 o jednorazových plastoch (Single-Use Plastics Directive).

Nemecko má tiež zavedenú ekomoduláciu poplatkov v rámci systému RZV prostredníctvom § 21 **zákona o obaloch (Verpackungsgesetz – VerpackG)**¹⁹:

§ 21 Environmentálne vhodný návrh účastníckych poplatkov

(1) Systémy sú povinné pri stanovovaní účastníckych poplatkov vytvárať stimuly na podporu nasledujúcich aspektov pri výrobe obalov, na ktoré sa vzťahuje účasť v systéme:

- 1. používanie materiálov a kombinácií materiálov, ktoré je možné recyklovať v čo najvyššom percente, berúc do úvahy postupy triedenia a recyklácie, a*
- 2. používanie recyklovaných materiálov a obnoviteľných surovín.*

Okrem toho Nemecko v posledných rokoch zvažuje prenesenie zodpovednosti za príspevok za nerecyklované plastové obaly (cca 1,4 mld. EUR ročne). Malo pripravenú novelu zákona o obaloch (Verpackungsgesetz – VerpackG), do ktorého by boli vložené nové paragrafy, ktoré splnomocňujú Spolkový úrad pre životné prostredie (Umweltbundesamt - UBA) na výber tzv. plastovej dávky (plastikabgabe)²⁰.

Povinnými osobami mali byť výrobcovia a dovozcovia plastových obalov (tzv. "Erstinverkehrbringer"). Dávka by sa vzťahovala na množstvo nerecyklovaného plastu v obaloch uvedených na nemecký trh. Sadzbu nastavilo na úrovni **0,80 EUR za kilogram** (teda presne 800 EUR za tonu), čo kopíruje sadzbu, ktorú štát odvádza do rozpočtu EÚ. Systém je navrhnutý tak, aby motivoval k používaniu recyklátu. Ak obal obsahuje certifikovaný recyklovaný plast, za túto časť sa dávka neplatí (ekomodulácia).

¹⁹ Zákon o uvádzaní na trh, spätnom odbere a kvalitnej recyklácii obalov . dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-im-internet.de/verpackg/>

²⁰ Toto opatrenie bolo včlenené do balíka opatrení v rámci zákona o financovaní rozpočtu (Haushaltsfinanzierungsgesetz 2024): <https://www.recht.bund.de/bgbl/1/2023/412/VO.html>

Príjmy z plastovej dávky plastikabgabe (podľa VerpackG) by nešli do Fondu pre jednorazové plasty (podľa EWKFondsG) a teda peniaze na úhradu príspevku do EÚ by boli vedené oddelene od tohto fondu. Peniaze vybrané od výrobcov cez novelizovaný zákon o obaloch by boli **striktne účelovo viazané** na refinancovanie výdavkov spolkového rozpočtu smerom k Európskej únii.

Celý proces by mala spravovať digitálna platforma úradu UBA, čo minimalizuje administratívne náklady a zabezpečuje, že suma vybraná od priemyslu sa v maximálnej možnej miere rovná sume odvedenej do Bruselu.

Nemecká vláda počas roka 2025 opakovane odsunula finálne hlasovanie o národnej plastovej dávke (0,80 EUR/kg)²¹.

Dňa 11. februára 2026 vláda schválila **nový (návrh) zákon o obaloch (VerpackDG)**²². Nový zákon by mal napr. zavádzať licenčné postupy pre všetky organizácie, ktoré preberajú rozšírenú zodpovednosť výrobcu za viacerých výrobcov v oblasti odpadov z obalov, stanovuje povinnosť výrobcov zaviesť opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu z obalov a zvyšuje recyklačné kvóty pre plasty, hliník a železné kovy. Následne musí zákon schváliť Bundestag a zapojí sa do procesu aj Bundesrat.

5.3 Portugalsko

Zákon č. 75-B/2020 (štátny rozpočtový zákon pre rok 2021)²³ schválil príspevok za jednorazový plastový obal (alebo kombinovaný obal s plastom) používaný pri hotových jedlách. Úprava bola implementovaná prostredníctvom ministerskej vyhlášky č. 331-E/2021 (31.12.2021)²⁴ a následne jej novelizáciou č. 312-C/2022 (31.12.2022)²⁵.

²¹ Nemecko stále nevyberá národnú daň z plastov. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.umweltwirtschaft.com/politik-maerkte/news/EU-Plastikabgabe-Deutschland-erhebt-weiterhin-keine-nationale-Plastiksteuer-31576#:~:text=EU%2DPlastikabgabe:%20Deutschland%20erhebt%20weiterhin%20keine%20nationale%20Plastiksteuer.>

²² Nový zákon o obaloch zlepšuje predchádzanie vzniku odpadu a recykláciu. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.bundesumweltministerium.de/pressemitteilung/neues-verpackungsgesetz-verbessert-abfallvermeidung-und-recycling>

²³ Zákon č. 75-B/2020 Štátny rozpočtový zákon pre rok 2021. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/2020-152803680>

²⁴ Vyhláška č. 331-E/2021 FINANCIÉ A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OPATRENIA V OBLASTI KLÍMY. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2021/12/25303/0001900026.pdf>

²⁵ Vyhláška č. 312-C/2022 FINANCIÉ A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OPATRENIA V OBLASTI KLÍMY. Dostupné na internete: <https://files.dre.pt/1s/2022/12/25101/0005300054.pdf>

Príspevok sa vzťahuje na výrobcov a dovozcov, ktorí dodávajú takéto obaly na portugalský trh. Tento príspevok je vo svojej podstate vnútroštátnou daňou alebo poplatkom, ktorý motivuje používateľov k zníženiu používania jednorazových plastových obalov.

Zákon v článku 320.º zavádza príspevok vo výške 0,30 EUR za každú jednorazovú obalovú jednotku, ktorú si konečný spotrebiteľ zakúpi spolu s hotovým jedlom. Tento príspevok sa povinne uvádza na účte a účtuje sa k cene služby/produktu. Celková suma príspevku je 0,30 EUR, ku ktorej sa ešte uplatňuje príslušná sadzba DPH podľa portugalských právnych predpisov.

Príspevok sa viaže na jednorazové obaly z plastu, hliníka alebo multimateriálové obaly obsahujúce plast, ktoré sú určené na hotové jedlá pri take-away, konzumáciu mimo miesta predaja alebo pri donáške domov.

Táto právna úprava nadobudla účinnosť 1. júla 2022 pre plastové obaly a multimateriálové obaly s plastom a od 1. septembra 2023 aj pre plastové obaly z hliníka alebo multimateriály s hliníkom.

Ustanovenie článku 320.º zákona o rozpočte bolo však k 1.1. 2024 zrušené. Nové pravidlá v tejto oblasti boli prijaté v rámci **štátneho rozpočtového zákona pre rok 2024**²⁶, ktorým bol namiesto zrušeného režimu zavedený nový príspevok na jednorazové obaly s upraveným mechanizmom – v rámci dodatku k zákonu - článok 278 - čl. 49-A – 49-P.

Pôvodná šírka príspevku (take-away a home delivery jednorazové obaly) bola rozšírená; pokrýva širšie spektrum jednorazových obalov vrátane balení pri predaji jedál na mieste predaja.

Príspevok na jednorazové obaly je 0,10 EUR za balenie. Ekonomické bremeno príspevku na jednorazové obaly musia hospodárske subjekty preniesť na konečného kupujúceho ako súčasť ceny obalu plus sumu, ktorá nesmie byť nižšia ako 0,20 EUR za balenie.

Určitý typ obalov (napr. tie, ktoré sú plne recyklovateľné, z monomateriálov a obsahujú minimálne 25 % recyklovateľného materiálu) môže byť oslobodený od príspevku, ak splní uvedené podmienky.

Príjmy z výberu príspevku na jednorazové obaly určené na hotové jedlá sa rozdeľujú takto:

- a) 50 % štátu;
- b) 20 % Environmentálnemu fondu na preferenčné uplatnenie v opatreniach v rámci obehového hospodárstva;
- c) 20 % Fondu na modernizáciu obchodu, prednostne na implementáciu opatrení udržateľnosti podnikania, najmä nových obchodných modelov;

²⁶ Zákon č. 82/2023 Štátny rozpočet na rok 2024. Dostupné na internete (v portugalsčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/82-2023-835864042>

- d) 5 % APA, I.P. (Portugalská agentúra pre životné prostredie);
- e) 3 % daňovému úradu (AT);
- f) 1 % pre IGAMAOT (Generálny inšpektorát poľnohospodárstva, mora, životného prostredia a územného plánovania);
- g) 1 % pre ASAE (Úrad pre hospodárstvo a bezpečnosť potravín).

5.4 Španielsko

Španielsko zaviedlo **zákonom č. 7/2022 o odpade a kontaminovanej pôde pre obehové hospodárstvo**²⁷ národnú daň na nerecyklovateľné plastové obaly vo výške 0,45 EUR za kilogram nerecyklovateľného plastu. Táto daň je uplatňovaná na spoločnosti (výrobcov/obchodníkov) a účinkuje ako národná „plastová daň“, ktorá sa priamo viaže na používanie nerecyklovateľného - jednorazového plastu.

Od 1. januára 2024 sa uvádzanie množstva recyklovateľného plastu v obaloch stalo povinnou požiadavkou, ktorú je možné vykonať iba prostredníctvom akreditovanej tretej strany podľa príslušnej technickej normy.

Tento nástroj je upravený konkrétne v hlave VII, kapitole I (články 67 až 83).

1. Povaha a účel dane (Článok 67)

Ide o nepriamu daň zameranú na **jednorazové plastové obaly**. Jej cieľom je podporiť prevenciu vzniku odpadov a motivovať k recyklácii plastov.

2. Predmet dane (Článok 68)

Daň sa vzťahuje nielen na hotové jednorazové obaly, ale aj na polotovary z plastov na výrobu obalov, ako napríklad predtvarované termoplastické fólie a uzávery (vrchnáky), ktoré slúžia na balenie tovaru. Ak je obal vyrobený z viacerých materiálov, zdaní sa len hmotnosť nerecyklovateľného plastu.

3. Zdaniteľné plnenie (Článok 72)

Predmetom daňovej povinnosti je výroba plastových obalov v Španielsku, ich dovoz z krajín mimo EÚ alebo ich nákup z iných členských štátov EÚ.

4. Oslobodenia od dane (Článok 75)

Zákon stanovuje výnimky pre jednorazové plastové obaly výrobkov na zdravotnícke a lekárske účely (aj na dietetické potraviny a dojčenskú výživu na nemocničné použitie). Taktiež sú od dane oslobodení malí dovozcovia v rámci EÚ, ak ich mesačný dovoz nerecyklovaného plastu v obaloch nepresiahne 5 kg.

²⁷ Zákon č. 7/2022 o odpade a kontaminovanej pôde pre obehové hospodárstvo. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/pdf/2022/BOE-A-2022-5809-consolidado.pdf>

5. Základ dane a sadzba (Články 77 a 78)

Daň sa neplatí z celkovej hmotnosti plastu, ale len z tej časti, ktorá pochádza z nerecyklovateľného plastu. Množstvo recyklovaného plastu musí byť riadne certifikované akreditovanou osobou. Za každý kilogram takéhoto nerecyklovateľného plastu sa platí daň 0,45 EUR.

6. Sankcie (Článok 83)

Zákon stanovuje aj sankcie za porušenie pravidiel, ako je chýbajúca registrácia alebo uvedenie nepravdivých údajov o množstve recyklovaného plastu, ktoré sa trestá pomerne vysokými finančnými pokutami – od 1000 EUR do 50 percent sumy dane, ktorá mala byť odvedená.

Spoločnosti sa môžu vyhnúť dani z jednorazových plastov alebo ju znížiť, ak:

- certifikujú množstvo recyklovateľného plastu vo výrobkoch akreditovaným subjektom
- preukážu certifikáciou tretej strany, že ich plasty sa dajú opätovne použiť.

5.5 Taliansko

Taliansko schválilo podobnú daň na jednorazové plastové obaly v rámci rozpočtového zákona 2020 (Budget Law 2020)²⁸ – článok 1 odseky 634 – 658. Daň je určená pre výrobcov a importérov nerecyklovateľných plastových obalov a je plánovaná v rovnakej výške, ako v prípade Španielska - 0,45 EUR/kg. Jej implementácia bola však niekoľkokrát odložená; aktuálne sa očakáva účinnosť od 1. januára 2027.

V praxi Taliansko zaviedlo niektoré opatrenia v oblasti ekomodulácie poplatkov výrobcov v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcov na základe **legislatívneho dekrétu č. 152/2006 Environmentálny kód**²⁹ - čl. 178 (3) a čl. 224 (3)h). Napríklad CONAI (Consorzio Nazionale Imballaggi), neziskové súkromné konzorcium, ktorému zákon (čl. 224 Environmentálneho kódu) zveril verejnoprávnu úlohu koordinovať celý národný systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov (EPR) pre obaly, od roku 2023 a 2024 uplatňuje diverzifikované sadzby (najmä pri plastoch – COREPLA), kde poplatok závisí od:

- recyklovateľnosti obalu
- náročnosti triedenia
- prítomnosti recyklátu v obale.

²⁸ Prognóza štátneho rozpočtu na finančný rok 2020 a viacročný rozpočet na trojročné obdobie 2020 – 2022. Dostupné na internete (v taliančine):

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/12/30/19G00165/s>

²⁹ Legislatívny dekrét č. 152/2006 Environmentálny kód. Dostupné na internete:

<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2006-04-03;152>

5.6 Ďalšie štáty³⁰

Aj niektoré ďalšie štáty uvádzajú, že plánujú určitým spôsobom preniesť náklady z príspevku do rozpočtu EÚ na výrobcov, resp. dovozcov daných typov plastov – buď prostredníctvom ich priameho zdanenia, ako napr. Španielsko, Estónsko, alebo prostredníctvom systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov (RZV) (Belgicko, Holandsko, Rakúsko). To znamená, že v rámci systému RZV by Organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV) buď vyberali osobitný príspevok od výrobcov/dovozcov jednorazových plastov, alebo by sa výška poplatkov pre výrobcov/dovozcov plastov diferencovala podľa miery ich recyklovateľnosti. Belgicko a Holandsko zvažujú systém, pri ktorom by čím nižšia miera recyklácie konkrétneho typu obalu znamenala tým vyšší poplatok do systému RZV v nasledujúcom roku.

Niektoré štáty (napr. Švédsko, Nórsko) už teraz využívajú silnú ekomoduláciu poplatkov na základe recyklovateľnosti a obsahu recyklátu. OECD uvádza, že ekomodulácia v rámci RZV je trend na znižovanie environmentálnej záťaže do budúcnosti³¹.

Aj ďalšie štáty ako napr. Poľsko podľa niektorých zdrojov ohlasujú legislatívu alebo pripravujú opatrenia týkajúce sa plastov (napr. rozšírené poplatky v systéme RZV, depozitné systémy), ale žiadne z týchto opatrení zatiaľ neboli plne legislatívne prijaté.

6. Príklad zavedenia dane z plastových obalov mimo EÚ - Spojené kráľovstvo

Daň z plastových obalov (Plastic Packaging Tax PPT) bola v Spojenom kráľovstve zavedená 1. apríla 2022 prostredníctvom **zákona o financiách z roku 2021 (Finance Act 2021)**³² – časť 2: Daň z plastových obalov. Cieľom tejto dane je znížiť vplyv jednorazových plastov na životné prostredie a podporiť používanie recyklovaných plastov. Vztahuje sa na podniky, ktoré vyrábajú alebo dovážajú do Spojeného kráľovstva desať alebo viac ton plastových obalov počas 12 mesiacov, ktoré **neobsahujú aspoň 30 % recyklovaného plastu**. V prípade výrobcov v Spojenom kráľovstve je daňou zaťažený ten, kto dokončí „poslednú podstatnú úpravu“ plastovej obalovej komponenty.

³⁰ Táto časť bola vypracovaná na základe kompilácie viacerých zdrojov uvedených v závere materiálu (č. 2, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32).

³¹ Modulované poplatky za systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcov (EPR). Dostupné na internete (v angličtine): [https://one.oecd.org/document/ENV/WKP\(2021\)16/En/pdf](https://one.oecd.org/document/ENV/WKP(2021)16/En/pdf)

³² Zákon o financiách 2021. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2021/26/part/2/enacted>

Daň sa vzťahuje na spotrebný tovar, ako sú potravinárske fólie, vrecia na odpadky a párty poháre, a na plastové obalové komponenty na balenie potravín.

Sadzba dane bola pôvodne 200 GBP (229,91 EUR) za tonu, avšak je pravidelne valorizovaná. Od 1. apríla 2025 sa zvýšila na 223,69 GBP (257,14 EUR) za tonu.

Túto nepriamu daň spravuje Britský daňový a colný úrad (HMRC)³³. Podniky zodpovedné za platenie dane musia podávať štvrtročné daňové priznania HMRC.

7. Záver

Európska únia využíva viacero nástrojov, aby primäla členské štáty k vyššej miere recyklácie plastov a obalov z plastov a zákazu výroby a dovozu jednorazových plastov a plastových obalov. Nové pravidlá by mali výrazne znížiť tvorbu odpadu z obalov stanovením záväzných cieľov opätovného použitia, obmedzením určitých typov jednorazových obalov a požiadavkou, aby hospodárske subjekty minimalizovali používané nerecyklovateľné obaly.

Týmito nástrojmi sú napr. sprísňovanie podmienok prostredníctvom nariadenia o obaloch a odpadoch z obalov, smernice o jednorazových plastoch, ale aj zavedenie novej dane za nerecyklované plastové obaly.

V zásade existujú 3 spôsoby, ako štáty pristúpili k plateniu príspevku za nerecyklované plastové obaly:

- príspevok sa platí zo štátneho rozpočtu zo všeobecných rozpočtových prostriedkov
- štát previedol aspoň časť tejto povinnosti na výrobcov a dovozcov nerecyklovateľných plastových obalov formou novej dane
- štát aspoň čiastočne pokrýva tento príspevok zvýšením poplatkov pre výrobcov a dovozcov nerecyklovateľných plastových obalov v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcov do organizácií zodpovednosti výrobcov (OZV).

Členské štáty v reakcii na tieto legislatívne nástroje EÚ prijímajú nové právne predpisy, aby vyhovel požiadavkám EÚ a niekedy nie je úplne jednoznačne možné definovať, aký bol presný dôvod prijatia konkrétneho právneho predpisu a či bol primárne podmienený zavedením dane z nerecyklovaných plastových obalov, alebo plnením niektorého z cieľov, vyplývajúcich z legislatívy EÚ. Každopádne niektoré členské štáty reagujú prijímaním právnych predpisov, zavádzajúcich zdaňovanie výrobcov a dovozcov jednorazových plastových obalov, čím prenášajú aspoň časť zvýšených nákladov na nich. Cieľom

³³ Britský daňový a colný úrad HMRC. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs>

materiálu bolo uviesť štáty, ktoré takúto legislatívu už zaviedli, alebo je u nich v schvaľovacom procese, alebo v pokročilom štádiu prípravy.

V materiáli uvádzame príklad Španielska a Portugalska, ktoré už zaviedli určitú formu dane na jednorazové plastové obaly. V oboch prípadoch zákon zvyhodňuje výrobcov a dovozcov recyklovateľných plastov – v Španielsku sa daň platí len z nerecyklovaného plastu a v Portugalsku sú z daňovej povinnosti vyňaté plasty, ktoré obsahujú aspoň 25% recyklovateľného materiálu.

Podobný zákon má pripravený aj Taliansko a Nemecko, ale jeho implementácia bola niekoľkokrát odložená. Tieto štáty patria zároveň k tým, ktoré legislatívne zavádzajú a podporujú tzv. ekomoduláciu poplatkov v rámci RZV.

Holandsko zasa legislatívne motivuje obchodníkov v stravovacích zariadeniach, aby upúšťali od používania jednorazových plastových obalov a postupne ich nahrádzali opakovane použiteľnými, alebo recyklovateľnými.

V štátoch, ktoré preniesli určitú časť zodpovednosti za platenie príspevku EÚ na výrobcov/dovozcov (väčšinou prostredníctvom osobitnej dane z jednorazových plastových obalov), táto daň nie je automaticky vsadená do mechanizmu EÚ, ale daň z plastov pomáha financovať národné účty, z ktorých sa potom platí príspevok EÚ. Nezaznamenali sme, že by v niektorom štáte bol vytvorený osobitný fond, cez ktorý by sa príspevky do rozpočtu EÚ financovali.

Ďalšie štáty tiež zvažujú prenesenie aspoň časti záťaže za platenie príspevku do rozpočtu EÚ na výrobcov/dovozcov plastových obalov – buď cestou zavedenia novej dane (napr. Estónsko), alebo zvýšenia príspevkov v rámci rozšírenej zodpovednosti výrobcov do organizácií zodpovednosti výrobcov (napr. Belgicko, Holandsko, Rakúsko).

Ako príklad ďalšieho štátu, ktorý zaviedol daň z plastových obalov (ktoré obsahujú menej ako 30% recyklovaného plastu) sme uviedli nečlenský štát EÚ - Spojené kráľovstvo.

8. Použité zdroje

1. Slovenskí europoslanci vyzvali EÚ: Musí prispieť k zníženiu znečistenia plastmi vo svete. Dostupné na internete: <https://openiazoch.zoznam.sk/financie/slovenski-europoslanci-vyzvali-eu-musi-prispieť-k-zníženiu-znečistenia-plastmi-vo-svete/>
2. Dane z plastových obalov po celom svete. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.goplasticpallets.com/news/plastic-packaging-taxes-around-the-globe>
3. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/904 z 5. júna 2019 o znížení vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/904/oj/eng>
4. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/40 z 19. decembra 2024 o obaloch a odpadoch z obalov, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2019/1020 a smernica (EÚ) 2019/904 a ktorým sa zrušuje smernica 94/62/ES. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/eng>
5. OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Európska stratégia pre plasty v obehovom hospodárstve. Dostupné na internete (v angličtine): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1516265440535&uri=COM:2018:28:FIN>
6. Vlastný zdroj pre plasty. Dostupné na internete (v angličtine): https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/revenue/own-resources/plastics-own-resource_en
7. Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 z 14. decembra 2020 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia 2014/335/EÚ, Euratom. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32020D2053>
8. Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2021/770 z 30. apríla 2021 o výpočte vlastného zdroja založeného na odpade z plastových obalov, ktorý nie je recyklovaný, o metódach a postupe sprístupňovania tohto vlastného zdroja, o opatreniach na zabezpečenie požiadaviek na pokladničnú hotovosť a o určitých aspektoch vlastného zdroja založeného na hrubom národnom dôchodku. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32021R0770>
9. Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2023/595 zo 16. marca 2023, ktorým sa stanovuje vzor výkazu týkajúceho sa vlastného zdroja založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov podľa nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2021/770. Dostupné na internete: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2023/595/oj?locale=sk#ntr1-L_2023079SK.01015601-E0001

10. Príjmy EÚ založené na nerecyklovanom odpade z plastových obalov. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-16/SR-2024-16_EN.pdf
11. Systém riadenia vlastného zdroja Európskej únie založeného na nerecyklovanom odpade z plastových obalov v Slovenskej republike (číslo materiálu UV-18709/2022). Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27242/1>
12. Zákon č. 7/2022 o odpade a kontaminovanej pôde pre obehové hospodárstvo. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/pdf/2022/BOE-A-2022-5809-consolidado.pdf>
13. Prognóza štátneho rozpočtu na finančný rok 2020 a viacročný rozpočet na trojročné obdobie 2020 – 2022. Dostupné na internete (v taliančine): <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/12/30/19G00165/s>
14. Zákon č. 75-B/2020 Štátny rozpočtový zákon pre rok 2021. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/2020-152803680>
15. Vyhláška č. 331-E/2021 FINANCIÉ A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OPATRENIA V OBLASTI KLÍMY. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://files.dre.pt/1s/2021/12/25303/0001900026.pdf>
16. Vyhláška č. 312-C/2022 FINANCIÉ A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A OPATRENIA V OBLASTI KLÍMY. Dostupné na internete: <https://files.dre.pt/1s/2022/12/25101/0005300054.pdf>
17. Zákon č. 82/2023 Štátny rozpočet na rok 2024. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/82-2023-835864042>
18. Gesetz über den Einwegkunststofffonds (Einwegkunststofffondsgesetz - EWKFondsG). Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-im-internet.de/ewkfondsg/EWKFondsG.pdf>
19. Zákon o uvádzaní na trh, spätnom odbere a kvalitnej recyklácii obalov . Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-im-internet.de/verpackg/>
20. Zákon o financovaní rozpočtu (Haushaltsfinanzierungsgesetz 2024). Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.recht.bund.de/bgbl/1/2023/412/VO.html>
21. Nemecko stále nevyberá národnú daň z plastov. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.umweltwirtschaft.com/politik-maerkte/news/EU-Plastikabgabe-Deutschland-erhebt-weiterhin-keine-nationale-Plastiksteuer-31576#:~:text=EU%2DPlastikabgabe:%20Deutschland%20erhebt%20weiterhin%20keine%20nationale%20Plastiksteuer.>

22. Nový zákon o obaloch zlepšuje predchádzanie vzniku odpadu a recykláciu. Dostupné na internete (v nemčine):

<https://www.bundesumweltministerium.de/pressemitteilung/neues-verpackungsgesetz-verbessert-abfallvermeidung-und-recycling>

23. Zákon o financiách 2021. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2021/26/part/2/enacted>

24. Britský daňový a colný úrad HMRC. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs>

25. Modulované poplatky za systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcov (EPR).

Dostupné na internete (v angličtine):

[https://one.oecd.org/document/ENV/WKP\(2021\)16/En/pdf](https://one.oecd.org/document/ENV/WKP(2021)16/En/pdf)

26. Daň z plastov: Aká je situácia v členských štátoch EÚ? Dostupné na internete (v angličtine): <https://deutsche-recycling.com/blog/plastic-tax-what-is-the-situation-in-the-eu-member-states/>

27. EÚ sa dohodla na dani z plastového odpadu. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.bfgpackaging.com/eu-agrees-tax-on-plastic-packaging-waste-member-states-tackle-single-use-plastics-ban-deadline-in-12-months/>

28. Európske krajiny zavádzajú nové daňové a právne opatrenia na zníženie spotreby plastov. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://www.bfgpackaging.com/es/european-countries-implement-new-tax-law-measures-to-reduce-plastics-usage-5/>

29. Zákony o plastoch a obaloch na Slovensku. Dostupné na internete (v angličtine):

<https://cms.law/en/int/expert-guides/plastics-and-packaging-laws/slovakia>

30. Odvod za nerecyklovaný odpad z plastových obalov bude ročne stáť desiatky miliónov eur. Dostupné na internete: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/106738/odvod-za-nerecyklovany-odpad-z-plastovych-obalov-bude-rocne-stat-desiatky-milionov-eur.aspx>

31. Nový „príspevok EÚ k plastom“: Svetlá a tieň pod drobnohľadom. Dostupné na internete (v angličtine): <https://legalblogs.wolterskluwer.com/international-tax-law-blog/the-new-eu-plastic-contribution-lights-and-shadows-under-scrutiny/>

32. Ako von zo smetiska (s. 29). Dostupné na internete:

https://www.minzp.sk/files/iep/ako_von_zo_smetiska_iep.pdf

32. Ako von zo smetiska (s. 29). Dostupné na internete:

https://www.minzp.sk/files/iep/ako_von_zo_smetiska_iep.pdf

Všetky zdroje sú aktuálne ku dňu zverejnenia.